

Ball del barber

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sant Julià de Cerdanyola

Coordenades:

Latitud: 42.22369
Longitud: 1.89283
UTM Est (X): 408628
UTM Nord (Y): 4675206

Classificació

Número de fitxa 08903 - 207
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: S'ha perdut
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de registre de la fitxa: ds., 04/04/2020 - 02:00

Descripció

Dansa en rotllana amb quatre balladors que fan una escena al centre mentre la resta ballen i fan gresca. Un fadrí es posava al mig de la plaça i feia de barber, arribava un altre disposat a deixar-se afaitar i que anava cobert amb una pell de bé per no mullar-se la roba quan el barber el remullava la barba. Mentre el barber simula que l'afaita, els demés homes fan un ball rodó al voltant d'ells i cantant: Fadrins de Centelles deixeu-

se afaitar, les noies afaiten sense remullar, les noies afaiten a pèl i a repèl, la navalla és fina no deixa cap pèl. Mentre simulen afaitar van fent escenes grotesques i porten diferents instruments que simulen la navalla: un ganivet del pa, un bastó, una serra, uns molls o qualsevol altre En un moment sense especificar, l'afaitat s'estira a terra fent-se el mort i es forma un gran aldarull entre els balladors dient que "el barber l'ha mot". Del grup surt un que fa de jutge i que l'acusa, el barber es defensa; del grup surt un altre que fa de metge i que examina al mort dient que encara es pot retornar i li fan un perfum amb cuir de les sabates i altres ingredients pudents i li freguen la cara o li tiren el líquid amb una xeringa o el bufen o qualsevol altra fórmula grotesca fins que torna en si. Llavors, els quatre personatges que han sortit al mig del cercle, el barber, el mort, el jutge i el metge, entren al cercle i ballen en mig d'un gran xivarri.

Observacions:

Imatge 1: partitura del ball del Barber (Masot, 2009: 31). Imatge: Amades 1982: 77.

Història

Aquesta dansa es feia per carnestoltes, amb la única intenció de divertir-se una estona fent xerinola. El ball i la música van ser recollits i descrits per Joan Tomàs l'any 1926, cantada per l'Hereu Mill de Sant Julià de Cerdanyola, durant la recerca a la casa de la Caritat de Barcelona (Tomàs, 1926; Massot, 2009). Joan Amades les va publicar el 1926; Joan Pardinilla de Bagà la va recollir a Sant Julià de Cerdanyola els anys 1950, per tant segurament encara es faria. Salvador Vilarrasa, folklorista de La Pobla de Lillet, també explica aquesta dansa, però més com un joc que es feia a les cases per passar les estones d'hivern quan hi havia convidats per a alguna celebració (1975).

Bibliografia

Amades, Joan (1926) Supervivències de danses primitives. A Butlletí de l'Associació Catalana d'Antropologia, Etnografia i Prehistòria. Vol. IV, p. 245-246. Barcelona.

Amades, Joan. (1982) Costumari Català. Vol. II, p. 77, 202. Salvat i Edicions 62, edició facsímil.

Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2019) Danses tradicionals del Berguedà. Recull històric, musical i coreogràfic. Volum 2. Edita Berguedana de Folklore Total. Berga.

Crivillé i Bargalló, Josep (1983) Música Tradicional Catalana. Volum III Danses. Editorial Clivis. Barcelona. P. 258.

Massot i Muntaner, Josep (2009) Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials Volum XIX. Missions de recerca a la Casa de Caritat de Barcelona. Per Joan Tomàs. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 31.

Tomàs, Joan (1926) Recerques a la casa de la Caritat de Barcelona sobre el cantaire Josep Casals i Cirera, l'Hereu Mill, de Sant Julià de Cerdanyola. Fons del Mestre Joan Tomàs, recerques Casa de Caritat, caixa 469. Arxiu Direcció General de Cultura Popular, Generalitat de Catalunya.

Vilarrasa i Vall, Salvador (1975) La vida a pagès. Impremta Maideu. Ripoll. P. 36-38.

16. BALL DEL BARBER

Fadrins de Centeies,
plegueu l'afaitar.
Les nines afaiten
sense remullar,
la ra la la,
les nines afaiten

sense remullar.
Les nines afaiten
sense remullar,
la navaja fina,
no hi deixen ni un pèl.

seva el pacient que

M. 60. d.

Fa-drius de Cen-te-ies, ple-gueu l'a-fai-tar
kar les ni-res a-fai-ten, sen-se re-mu-
llar la ra la la, les ni-res a-fai-ten
sen-se re-mu-llar.

El Ball del Barber, de Sant Julià de Cerdanyola, a l'Alt Bergadà, recollit per l'autor.
Anotació melòdica del mestre J. Tomàs.